

Felhívás.

A selmeczi m. kir. bányász- és erdész-akadémia gyűjteményében az évenkénti használat miatt a rovar s más rágványok nagyon megfogyván, és itt csak kevésnek gyűjtésére lévén alkalom, felkérem szakoktatásunk barátait, hogy gyűjteményünk kiegészítése- és gazdagítására az erdészeti gyakorlat terén bőven gyűjthető mindenféle rovarrágványt, de ezenkívül evet, pele, egerek sat. által elrágott, megrongált tárgyakat minél nagyobb mennyiségben küldjenek. — Továbbá igen szívesen fogadunk gombától megtámadott növényrészeket, ha lehet a gombatermással együtt (lágú gombák spiritusba teendők); ezenkívül rövid, s ha lehet száraz, 25—50 cm. hosszú tönköket vagy hasábokat is fagyűjtemény számára mindenféle fanemből. Természetesen kitömött állatokat vagy praeparált bőroket is legnagyobb köszönettel vennénk; ámbár ilyenekre kevésbé számítunk; pedig szégyeljük a többek közt különösen azt, hogy a hazánkban lőtt vagy fogott hiuzokból bécsi s más külföldi gyűjteményekbe jut, de a miénkben ez állat hiányzik.

Fekete.

Különfélék.

(D.) Az erdészeti honosítási kísérletek s azok jelentősége az iparra. E tárgyról tartott Dr. Moeller J. az alsó-ausztriai iparosegylet gyűlésén felolvasást, melyben a német honosítási kísérleteket bírálgatván, azon kérdést szellőzteti, vajjon az iparosok szemben a fatermelőkkel, miért viseltetnek oly kevés részvétellel a honosítási ügy iránt. Ezen tényt abból magyarázza meg, hogy a termelők különösen épületfa tenyésztésre törekvesznek s a kis iparosok igényét nem veszik figyelembe.

Moeller véleménye szerint pedig az erdőbirtokosok érdeke az iparosokéval megegyezik azon esetben, ha amazok elhatározzák lehető rövid vágásforgás mellett lehető sok oly fanemet tenyészteni, mint a minőt a fát feldolgozó ipar és műipar kíván. A nagyra fejlődött japáni faipar a nyers anyag nagy választékán és sokféleségén alapszik. Japáni fák telepítése és tenyésztése volna szükséges, és pedig oly buzgalommal, mint ez eddig az észak-amerikai fákkal történt. (A Bot. Cblatt 1882. évf. 36. sz. ref. után.)

A magyar gubacsokat újabb időben nagyobb mennyiségben értékesíti a G. Walter czég Bécsben, a mennyiben azokat műtárgyakra, különösen szivarszopókákra dolgozza fel. Ime újabb jele a németek élelmességének, melynél ismét magyar nyers terményt használnak fel. (Ztschr. f. Drechsler, 1882. évf. 8. sz. u.)

A bokros rozs jelentőségéről az erdő-mivelésnél egyik napilap a következőket írja: A mint tudjuk, az erdőmivelés a fentebb fekvő hegységekben igen sok nehézséggel jár, s különösen a déli hajlású oldalakon, hol a csirázó magvak a nap hevének erősebb mérvben ki vannak téve, csak ritkán sikerül a magvetés. Ez vezette P. erdőmestert azon gondolatra, hogy a fiatal fakelésnek részint a melegség, részint a hideg elleni oltalmazása végett kísérletet tegyen a bokros rozsnak famagvakkal vegyest való vetésével, s e kísérlet a legkedvezőbbben ütött ki, a mennyiben egyszeri vetés után az két aratást s a legszebb fakelést eredményezte.

Az eljárás e miveletnél a következő: egy holdra félhektoliter zabhoz 12—15 liter bokros rozs (Szent-Ivánrozs) lesz keverve, s miután a bevetendő terület a vetéshez kellőleg ki lett tisztítva, azzal bevetve, mire a mag alá kapáltatik, s az így felsebzett talajra lesz azután a famag elvetve, miután ez takarót nem tűr. A zabot azután, ha megérett, learattatván,

a tarlót a bokros rozs mint erősen elbokrosodott gyep foglalja el. És így az első évben a zab ad termést, míg a másodikban a bokros rozs érik be s ad aratást körülbelül augusztus hóban.

A zab és bokros rozs kelése az első évben a fmag kelést eléggé védi, míg a másodikban a bokros rozs oltalmazza azt; az által, hogy jó magas tarlóra vágatjuk a rozst, még a harmadik évben is elég oltalmat nyer az. Ezen mivelési eljárás méltán megérdemli a gazdák részéről is a figyelmet. Hiszen csakugyan minden birtokban vannak oly területek, melyek ily módon fmagvakkal bevetve, idővel a legszebb erdő keletkeznek. A mi, tekintve a fának folyvást emelkedő árát, azt a csekély kiadást, a mit a bevetés körüli mivelet igényel, gazdagon megfizetné.

(D.) **Az erdei mezőgazdaság befolyása az erdőtalajra.** (Dr. Hanamann u. Vereinsschr. f. Forst-, Jagd- u. Naturkunde 1881 Heft 2.) Az ezen kérdésre vonatkozó vizsgálatok végzésénél számos részint érintetlen, részint huzamosb ideig mezőgazdaságilag is használt erdőtalajt vettek vizsgálat alá; és pedig megvizsgálták a talajban levő sósavban és egy más gyengébb savban oldódó növény tápanyagokat. Az eredményül nyert számok szerint a mész a többi anyagokhoz képest könnyebben oldható s a növények által kedvezőbben felvehető állapotban van a talajban. A mész tehát leginkább van kitéve a kimosás veszélyének, a mi mészszegény talajnál nem megvetendő körülmény. A phosphorsavnak csak mintegy $\frac{1}{10}$ van könnyen oldható állapotban; ezen viszony a csekély trágyázás és a talajmivelés által 4 év alatt nem igen változik. Daczára ennek, valószínűnek látszik az, hogy huzamosb mivelésnél a phosphorsavban szegényedés áll be. Kaliszegényedés beálltától kevésbé lehet félni, mert a talaj ezt gazdagon bírja. A vizsgálatok eredményeül tehát kimondható az, hogy időhöz kötött

több évi mivelés az erdőtalajnak nem árt, de a mezőgazdasági növényeknek huzamosb mivelése — ha csak nem trágyázunk — a talaj elszegényedésére vezet; különösen a mész és phosphorsav fogy ki. A kalifogyás csak több évi burgonya-termesztésnél áll be.

A csicsóka-ültetés haszna fiatal erdő-ültetéseknél. Tirolban csicsóka-ültetéseket használnak a fiatal erdei facsemeték oltalmazására, oly módon, hogy kelettől nyugatnak huzott árkokba sorba ültetve tavasszal a csicsókát, ősszel ezen sorok közé ültetik a csemetéket. A csicsóka-ültetés beárnyékolván a talajt, elnyomja a fűnövést s ezen kívül védi a csemetéket a nap heve ellen, és még ezen felül a csicsóka gumója és szárának levelei takarmányt is szolgáltatnak.

(D.) **A jegenye nyár** magból való nevelésénél Vonhausen W. (Allg. Forst- u. Jagd-Zeit. 1881. 297. l. és Bot. Clblatt 1882. 42. sz. Kienitz ref. u.) azt tapasztalta, hogy a himegyedek száma sokkal nagyobb mint a nőegyedeké. A nőegyedekből, melyek a himegyedeknél zömökebbek és elálló ágakat is képeznek, csak egy jutott 200—300 himegyedre. Karlsruheban az 1879/80. télen a magból nevelt nyárcsemeték nem, ellenben a dugványból neveltek nagyon szenvedtek. Gyanítják, hogy ennek oka a dugványból nőtt csemeték rosszabb gyökériképzésében keresendő.

(D.) **A fák revesedésének kérdéséhez** nyujt újabb adatokat Heinrich M. (Marzell Heinrich Über einige durch Pilze verursachte Zersetzungsprocesse des Holzes. Dissert, 8°, 21 l., 3 tábla. München 1882.) Szerző a gyertyán revesedését, melyet a *Polyporus ignarius* nevű gomba és a veresfenyő revesedését, melyet a *Polyporus sulphureus* okoz, tanulmányozta közelebbről. Tudvalevőleg a tölgy revesedését, melyet az említett két gomba okoz, már Hartig ismertette. A *P. ignarius* gyertyánon épen mint a tölgyön „fehér revesedést“ okoz, mely

a szénanyagok kevesbedésével jár, a *P. sulphureus* ellenben a veresfenyőnél épen mint a tölgynél a „veres revesedést“ („buza-revesedést“) okozza, melyet a szénanyagok szaporodása jellemez. Szerző tehát a Hartig-féle törvényt megerősítheti, mely szerint minden gomba fajának megfelelő sajátlagos „felosztást“ (revesedést) okoz, függetlenül minden külső befolyástól s a gazda növényfajától. (Bot. Clblatt 1883. 6. sz. Mayr ref. u.)

Vadásznaptár. A „Vadászlap“ szerkesztősége közelébb egy igen csinos és a vadászat kedvelőkre különösen érdekes képet adott ki, melyen a tilalmi és vadászati idő, könnyen áttekinthető táblázatban van feltüntetve. A táblázat körül hazánk majd minden érdekesebb vadja csoportosítva van hiven találva, szép kivitelben. A kép így, még ha nem is volna célja, hogy a vadászati és tilalmi időnek helyes ismeretét terjeszsze, keretbe foglalva bármely vadász-szobának díszére szolgálhat. Megszerezhető a „Vadászlap“ szerkesztőségénél (Budapest, hatvani utca, nemzeti casino); ára 50 kr.

(D.) **Trágyázási kísérletek.** Muel a Vogesekben Galé a conservateur des forêts à Epinal megbízásából trágyázási kísérleteket tett tölgy, bükk, *Abies pectinata* és erdei fenyő vetényült és magból kelt csemetékkal. A kísérleteket a következő 4-féle trágyával vitte keresztül: 1. teljes trágya 3 kgr.; és pedig 1 kgr. superphosphat, 0.5 kgr. kaliumnitrát, 0.625 kgr. ammoniumsulfát és 0.875 kgr. gypsz. 2. Ásványi trágya: kaliumnitrát helyett tiszta kalisót, az ammoniumsó pedig elmarad. 3. Légenytrágya: 1.375 kgr. ammonium sulfát. 4. Mesterséges trágya nélkül, de a talaj 90⁰/₀ homokot tartalmazott. A 3. eset a legrosszabb fácskákat adta, melyek sápadt zöld levelekkel bírtak. A 2. esetnél a legjobb volt az eredmény. A második évi megfigyelésnél az volt az eredmény, hogy a teljes trágya az erdei fáknál nem rentabilis, a légenytrágya pedig

káros. Az ásványi trágya a honi fák ültetett csemetéinél rosszabb mint a vetényült csemetéknél. Ezek az eredmények különben megfelelnek a fa csekély légeny tartalmának. (Journal d'agriculture pratique, 46. évf. 44. száma u.)

Európa épületfa, illetve haszonfa gazdagságáról közöl adatokat a The Forestry szeptemberi száma a „Land and Water“ után. Kiszámítja, hogy Európa összes területének 29⁰/₀-a épületfát adó erdővel van beborítva. Az egyes országokban pedig következő arányokat talált: Oroszország nagy területének 40⁰/₀-a erdőséggel van borítva, melyből 200.000 acre fenyőerdő, Svéd- és Norvégországok fenyő, juhar, nyír s más hasznos épületfából 34⁰/₀, Ausztria (sic!) 26, Németország 27, Franciaország 17 s még kevesebbel bír Spanyolország, u. m. 7⁰/₀, mely főleg paratölgy, tölgy és gesztenye, Portugal 5⁰/₀ és Nagy Britannia 4⁰/₀ épületfa erdőséggel bír. 1838-ban Nagy-Britanniában vágatott és eladatott haszonfa 2 millió font sterlingért. Skócia az angol királyság egyedüli része, — beleértve a gyarmatokat is — mely különösen nagy mértékben van erdővel megáldva. Az egyesült Államok fenyőerdői tűz által sokkal gyorsabban ritkittatnak, mint a telepítvényesek baltája által. 75 ezer ember s 30 ezer ló van foglalkoztatva a fenyő haszonfa kikészítésénél. Ha a jelenlegi fogyasztás tovább tart, vagy ha növekedni is fog, a készlet számos évek folytán lesz csak kimerítve. Svédország most az első ország, mely a világot fenyő haszonfával ellátja.

A The Forestry októberi száma közli I. K. Ward az amerikai erdészek Cincinnatiában tartott congressusán mondott beszédét az erdők fontosságáról, melyet többi közt Canada faiparának vázolásával támogat. Jelenleg ugyanis Canada évenként több mint 2000 millió darab botfát (rudfát) és 12 millió fűrész rönköt termel 18—12 angol hüvelyk mérettel. Ezen botfának ⁹/₁₂ része kivitetik s évenként körülbelül 25 millió

dollárt jövedelmez. A haszonfa területe Canadában körülbelül 50 millió acre, melyet csak 50 év múlva használnak ki teljesen. Azelőtt a gyapotipart mondták a canadai ipar királyának, pedig ha jól körülnézünk, világosan kitűnik, hogy inkább a botfaipar tekinthető annak.

(—á.—é.) **A szalonkavadászatra** ez év tavaszán igen kedvezőtlen idő jár, mi e sport kedvelőinek nem kis levertséget okoz. A hagyományos „Oculi“, „Laetare“ stb. ez idén nem feleltek meg a közforgalmu mondás által hozzájuk kötött várakozásnak. Egyben azonban valamennyi nap megegyezik egymással, t. i., hogy „a szalonkák még nincsenek itt.“ E szomoruan hangzó mondatot variálják a több felőlről vett értesítések, s eddigelé csupán Somogyból hangzik valamivel kedvezőbbben a tudósítás, a mennyiben ott 1, mondd egy szalonkát „már“ lőttek. Tán mondani sem kell, hogy e kedvezőtlen körülménynek okozói a márczius első felében tartósan uralkodott szelek, nagy havazás s esős fagyok, melyek épen az időben köszöntöttek be, midőn a szalonkák megérkezését már várni lehetett. Ezzel a kedvező tavaszi szalonkavadászati kockája el van vetve; az ezután nagy-gyéren hozzánk érkező hosszú csőrüek vajmi hamar tovább vonulnak, mert valószínű, hogy a szalonkák a tömeges észak felé huzodás irányát hazánk mellőzésével más országon, (talán Moldván, Bukovinán át) vették. Szomoruan tesszük vissza már-már porlepett puskáinkat helyeikre, s a kedvező őszi szalonkavadászati sóvány reménységével vigasztaljuk magunkat. — Budapest, 1883. évi márczius-hó 22-én.

Az „**Erdészeti Rendeletek Tára**“-nak 1882. évi második évfolyama megjelent. Az előfizetési feltételeket a 280. oldalon közölt felhívásban találhatja meg a szives olvasó.

Az „**Erdészeti Zsebnaptár**“ 1883. évfolyamából néhány példány még rendelkezésre áll. Megszerezhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál.

Magyarosodunk. A belügyministerium vezetésével megbízott magyar miniszerelnököm előterjesztésére megengedem, hogy abrudbányai Fikker Béla szászsebesi lakos és erdőmester saját, valamint Béla, Melanie, Irma, Irén, Sándor és Ervin nevű kiskorú gyermekei vezetéknevét, a nemesség épségben tartása és az „abrudbányai“ előnév megtartása mellett „Abrudbányai“-ra változtathassa át

Kelt Bécsben, 1883. évi február-hó 22-én.

Ferencz József, s. k.

Tisza Kálmán, s. k.

Schöffler János magy. kir. erdőszámtiszt vezetéknevét „Szondi“-ra változtatta. Éljenek.

Halálozás. Azt a megrendítő gyilkossági esetet, mely Majláth György országbírónak életét oly kegyetlenül kioltotta, mi is szomorúan jegyezhetjük itt fel. A kiszenvedett nagy hazafi az Országos Erdészeti Egyesületnek is régi alapító tagja volt, kinek fényes nevét büszkeséggel soroltuk eddig azon kitünőségek közé, kik törekvéseinket erkölcsileg és anyagilag támogatják. Béke hamvaira!

Erdészeti rendeletek tára.

Szabályrendelet valamennyi kincstári erdőhatóságnak és erdőrendezőségnek.

(A kopár területek erdősitésére szükséges erdei famagvak gyűjtése és csemeték nevelése ügyében.)

6.140. szám. A kopár területek erdősitésének az állam részéről való hathatós segítése céljából, hivatali elődöm 1881. évi 7161. számú körrendeletére való utalással, a királyi erdőhatóságokat és erdőrendezőségeket értesitem, hogy az összes illető erdőtisztek felelőségének fenntartása mellett és mint szabályszerű kötelesség teljesítését, mulhatlanul elvárom, hogy az épület- és műszerfa nyerésére tenyésztett erdei fák magvaiból minden egyes erdőgondnokság kerületében minél nagyobb magmennyiség gyűjtessék, illetve termeltessek, s hogy ugyancsak minden egyes erdőgondnokság, illetve erdőgazda-